

ملا نصر الدین

№5 Qiyməti 12 qərik.

МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

Цена 12 к. № 5

Krid məsələsi

Düvəli-hamiyə: – Çox qızışmaq lazım deyil.

Litoq. S.Bixova

NİSKİLLİ

Sən deyirsən, Molla, mən biçarə arvad almayım?!
Evdə bir ifritə vardır, bir pərişad almayım?!

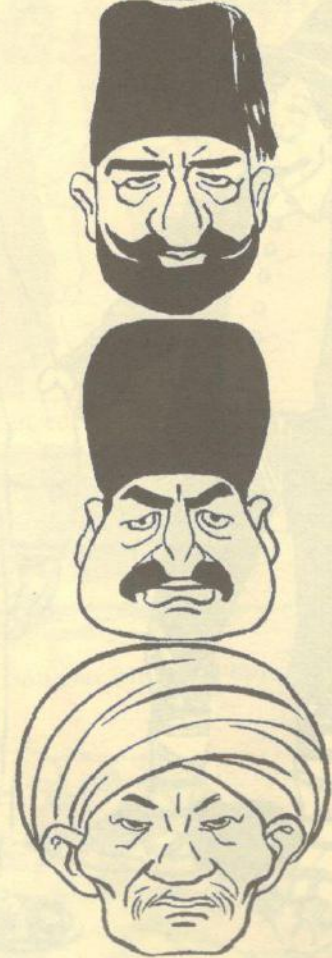
Neyləyim bəs almayım bir dilbəri-mehparə mən?!
Gəlmişəm bu adi arvadın əlindən zarə mən.
Olmuşam pabənd bu heyvana, bu kaftarə mən,
Yanmışam, billah, sənin başın üçün, odlarə mən.
Bəs gedib bir dilbəri-xoşruy alıb dad almayım?!
Evdə bir ifritə vardır, bir pərişad almayım?!

Molla, insaf eylə, yarım, yoldaşım evləndilər,
Tazə arvad aldılar, aldıqda seyqəlləndilər,
İş görüb ad aldılar, zövqə baxıb kefləndilər,
Bir pərişad tapdılar, ifritədən iyərəndilər.
Mən hələ onlardan artıq iş görüb ad almayım?!
Evdə bir ifritə vardır, bir pərişad almayım?!

Gəlmişəm təngə əlindən, bil ki, cana doymuşam,
Yarımışam başın, vurub qıç-qolların sındırmışam.
Bu yavuşlarda hələ bir qat gönümdən soymuşam,
Əngini laxlatmışam, həm gözlərini oymuşam.
İndi bir siminbədən mən xanəbərbad almayım?!
Evdə bir ifritə vardır, bir pərişad almayım?!

Gün deyil, həftə deyil, bir ay deyil, bir il deyil,
Bir belə dərdə, qəmə dözmək məgər müşkül deyil?
Ömr azaldı, bel büküldü, Molla, bəs müşkül deyil?
Nazı-küsmək, söhbəti acı, dili bir dil deyil.
Dilbilən bir can alım, bir qəddi şümşad almayım?!
Ömrümün axır dəmində olmayım şad, almayım?!
Evdə bir ifritə vardır, bir pərişad almayım?!

Məşədi Sijimqulu

SƏDİYƏ OXŞAR

Yek şəb təəmmüli-əyyami-güzaştə mikərdəm və məhərrəmlikdə xərcələnən min-min və yüz və genə on yüz və yüz min manat pulların tələf olmağına təəssüf mi-xordəm və in əbyati-münasibi-hali-xud miqoftəm.

Məsnəvi

Hər dəm öz ömr mirəvəd nəfəsi,
Çon nəgəh mikonəm, nəmand bəsi.
Ey ki, min illər ilə dər xabi,
Məgər in pənc ruz dəryabi?*

Məgər bir də belə fürsət ələ düşər ki, durub baxırsan? Hı? Niyə dinmirsən? Deyirsən hökumətin pulu yoxdur?

Çox əcəb, nə qədər pul lazımdır? Bəli, bir neçə milyon, çox gözəl! Di indi gəl görək bu məhərrəmlikdə bütün İranda nə qədər pul məsrəf olundu?

Bilirəm sən nə deyəcəksən. Sən deyəcəksən ki, pəh, biz məgər rus millətiyik ki, Minin və Pojarski kimi vətən övladı çıxıb camaatdan bir günün içində lazım olan məbləği yığıb, məmləkəti təhlükədən qurtarsın? Məgər biz murdar əcnəbi millətlərdən ki, vətən yolunda pul lazım olanda hər kəs əlindən gələni aparıb atsın vətən dəstmalına, ta ki, ixtiyarımız olsun ucadan söyləməyək: «Biz də vətənimizi istəyirik!»

Bəd öz təəmmüli-in məni məsləhət an didəm ke,
Zəban boridə, be konci neşəstə sümm və bəküm**.

Və vaqəən hər nə danışsan, deyəcəklər ki, Molla Nəsrəddin dinə sataşır. Vladiqafqazda mollalar öz ciblərinin mənfəəti üçün lotu-potu ağsaqqal seçib göndərir ki, kasıb camaatı soyub mollalara pul yığsın (Naxçıvan yadıma düşdü). Bəli, biz bu əhvalatı jurnalımızda yazanda mollalar da camaatı öyrədirlər ki, «Molla Nəsrəddin dinə sataşır».

Zəban dər dəhan, ey xirədmənd çist?

Cavab: Lazım olanda dil ağızda bir kiliddir ki, camaatımızın eybini göstərmək vaxtı gələndə hünərimizin xəzinəsini kilidləyib bir söz danışmırıq ki, camaatı özümüzdən incitməyək. Amma lazım biləndə dilimizi ağızda bir açar hesab edirik və osmanlıdan gətirdiyimiz qafiyə və ləqəb xəzinəsini açıb, özümüzü meymunlara göstəririk ki, bizə «pəh, pəh!» söyləsinlər.

Xülaseyi-kəlam, məleikra pəndi-vəziri-naseh müvafiqi təb nəyaməd və buyurdu ki, Molla Nəsrəddinin

* Hər an ömürdən bir nəfəs gedir,
Baxıb görürəm ki, ömrüm çox qalmayıb.
Ey min illər yuxuda olan kəs,
Məgər bu beş günü yenidən tapa biləcəksən? (Red. - T.K.)

**Bu qədər bu haqda düşünəndən sora bunu məsləhət bildim ki, dilimi kəsib bir bucaqda lal-kar oturum. (Red. - T.K.)

boyununu vursunlar. Barı pulum da yoxdur ki, verəm «Məzhər» ruznaməsi əksimi sala qəzetəsinə barı gələcək üçün bir yadigar qala.

Qitə

Əz söhbətə-dusti berəncəm
Ke əxlaqi-bədəm hüsn nümayəd.
Eybəm hünəro kəmal binəd,
Xarəm güli-yasəmən nümayəd.
Ki düşməni-suxçəşm, çalak,
Ta eybi-məra bəmən nümayəd.

Molla Nəsrəddin

MƏTBUAT

"Həqiqət". "Kabusı-əzəm" məqaləsindən:

Şikəmpərvər pişvalarımızın amalü tamənnalərinin iqtizasınca pənceyi-qəddaraneyi cəhalətdə candadəyi-səfalət olan növnihalani-vətənin bahari-fərəhfəzayi-şəbətəndə ən rəvnəqli vaxtının ədəmi elmü ədəbdən, nabüdi-fünunü maarifdən ədəbi qəmlər ağuşunda solğun, xəzanzədə, pozulmuş bir halda yaşamaqlarını hər bir insan günəşdən aşkar ehsas etməyi şübhəsizdir.

Əli Abbas Münzib

"Molla Nəsrəddin"

Vətən övladına tövsiyə edirik ki, türk ədəbiyyatına ən parlaq nümunə olan bu açıq və fəsih yazıları əzbərləsinlər ki, tezdən ədib olmaq yolunu öyrənsinlər.

Genə: Budur qəhrə-qəhrin içində bir ümidi-istiqlal, bir əməli-səadət-nümun var isə o da ən nafe, ən faydalı mənafeyi-bəşəriyyədən mübhis?" risalələr, qəzetə, jurnallardan ibarətdir.

"Molla Nəsrəddin"

Xüsusilə bu kimi ən nafe, ən faydalı mənafeyi-bəşəriyyədən mübhis məqalələr.

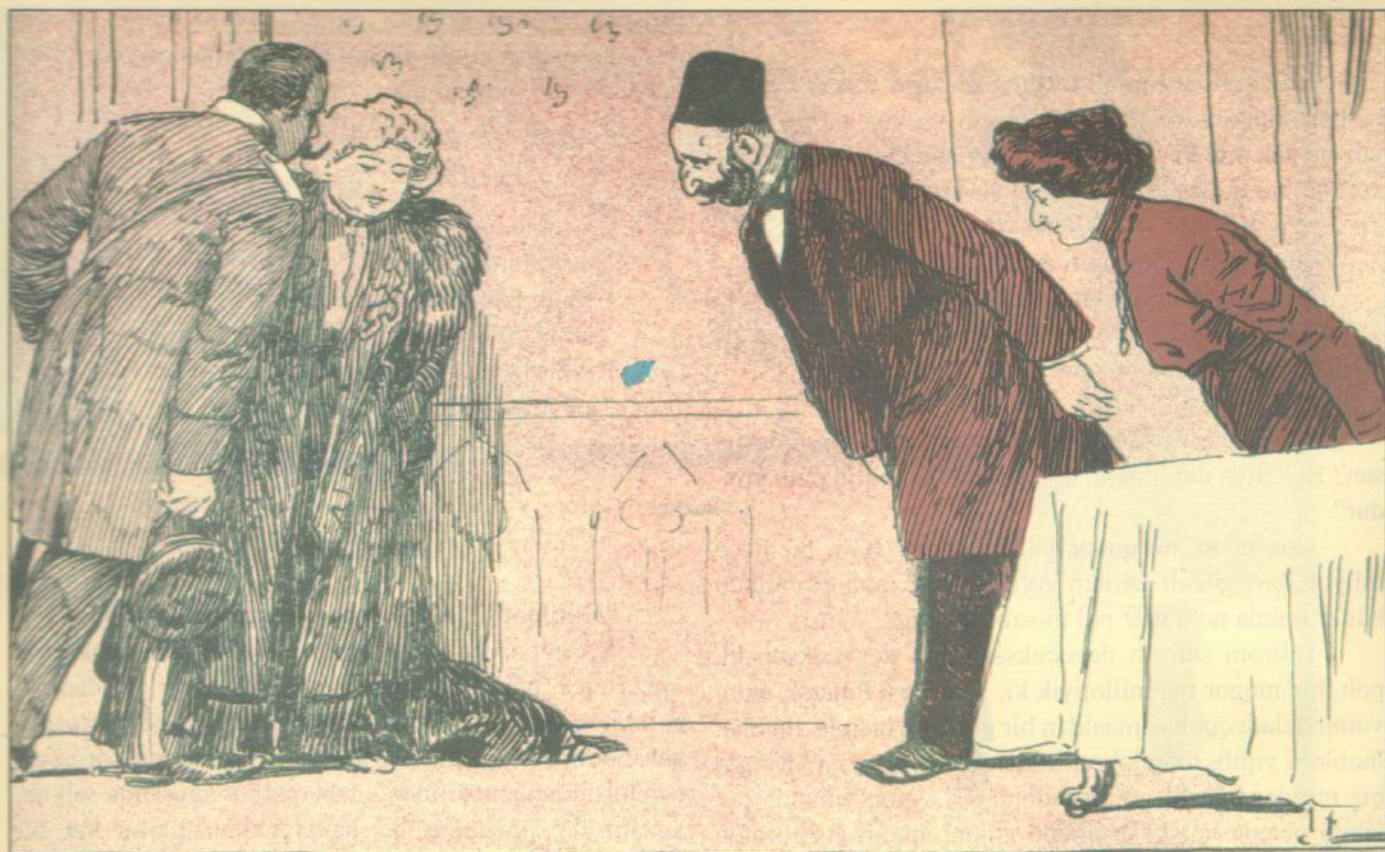
Genə: Əcəba islam arasında mətbatın ən rəzil, ən səfil, mütəzəlzəl bir halda böhrani-əzəm içində sönməklərinə səbəb kimlərdir?

Həmin məqalədə öz dediyimiz kimi bir təntəneyi-xariqülədə ilə, bir iddayi-fövqəlxəyal ilə boyun çəkib bəlayi-ərşdən mütəkəbbirənə yazı yazan ədib və şairlər.

***

Genə: Dairəyi-təhliliyyəyi-islamiyan ən vase bir fəzayi-layətənahidir ki nə qədər məcəlat (məcunat) nə qədər icraati qeyri-təbii ixtira olunsu münhəl və məqbul olacağı vazeh mübrəhən və aşkardır.

Əliabbas Münzib

Qubernator xanımı ilə müsəlmanları ziyarət edir.
Губернаторъ съ визитомъ у мусульманина.

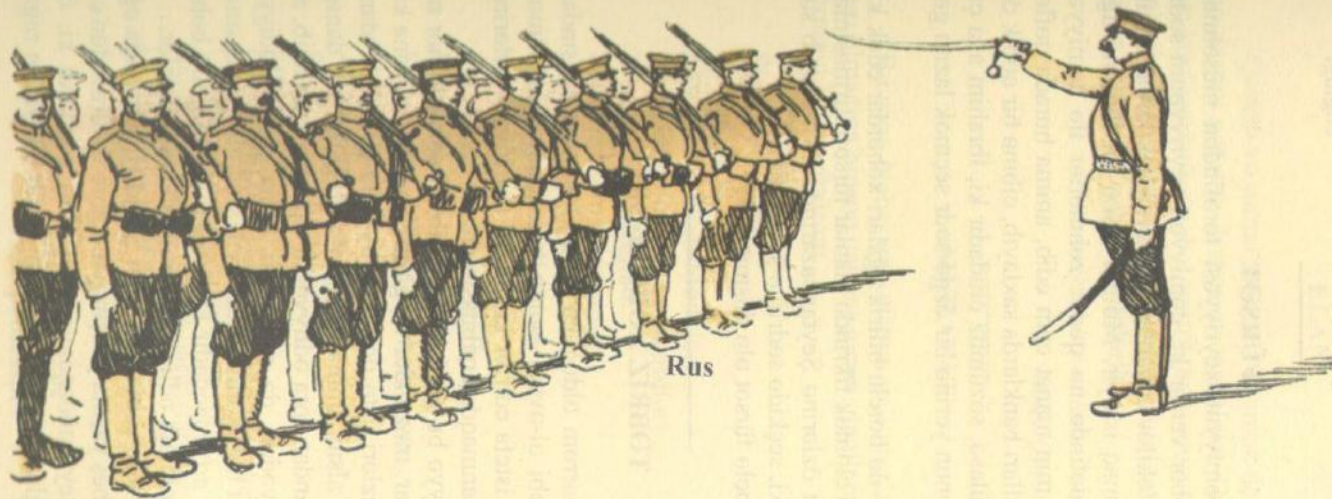
Gəncədə.
Въ Елизаветтаполе.

– A kişi, Qubernator ki arvadı ilə gəlmişdi – bəs mənə niyə onlara aparmırsan.

Жена: а меня почему не берешь, когда онъ былъ у насъ съ женой.

– Sus yerində otur, mən səni aparsam müsəlmanlara xoş gəlməz.

– Боюсь, что это не понравится мусильманомъ.

Rus

iran

totter

Votən uğrunda qanlarını ösirməyən nizamlı qoşunlar.
Ирегулярная войска.

Molla Nəsrəddin

Buna nə şək! Hətta sizin bu kifsəmiş ibarələriniz, ürək bulandıran bu qeyri-təbii yazılarınız da münhəl və məqbul olacaq. Buna heç sözümlə yox. Lakin burasını bilib bilmirik ki, «Həqiqət» idarəsi yazı qıtlığını düşdü ki, bu cür qoxumuş yazıları camaatın burnuna soxub onları qəzetdən ikrah etdirir.

MƏŞQ

Məhərrəmülhəramın birinci günündən etibarən ümumi müsəlman ordusunun böyük məşqinə cümlə düvəli-müəzzəmənin ataşa militari (voenni ataşe) hazır olduqları halda ayın onunda müvəffəqiyyətlə xitam buldu. Az-çox məcruh və məqtul yox deyildi. Elə ki, pişdar qolu (avanqard) ağköynəklərdən 31 məcruh, 2 məqtul, dəmdar qol (aryerqard), yəni zəncirzənlərdən 27 məcruh, 2 məqtul! Mərkəz, yəni (sentral) mərsiyəxanlardan 18 məcruh, sol cinah, yəni qifilbəndlərdən 11, 3 məqtul! Sağ cinah, yəni sinəzənlərdən 47 məcruh. Cəməm yekun 114 məcruh, 6 məqtul!.. Məqtulların Əncümənin binəgüzərligi ilə üç nəfərini Kərbəlaya və üç nəfərini Məshədimüqəddəsə (nalojni platyoj) göndərilməsinə qərar verildi...

Məcruhlar isə:

14 nəfəri Müəffəriyyə bimarxanasına?!

20 nəfəri Novruzıyyə bimarxanasına?!

30 nəfəri Nasiriyyə bimarxanasına?!

və 20 nəfəri Qibleyi-aləm bimarxanasında istirahətlərinə qərar verildi?!

RƏVAYƏT

Rəvayət neçə cürədir.

Aşura günü Məşqətə kəndində müsəlmanlar dəstə gözdikləri vaxtda bir yəhudi adamlara baxıb gülübmüş. Bir rəvayətə görə məlun yəhudi haman saat it olub. Amma Kərbəlayı Məhərrəm and içir ki, yəhudi it kimi səs edirmiş.

Camaat haman gün bu möcüzün olmasına çıraqlan ediblər və çox tüfəng və tapanca atdılar və hətta Kərbəlayı Məhərrəm özü əlli patron boşaltdı.

Bir rəvayət də budur ki, şəhərdə Parapet qarşısında dəllək olan Yefremdən rəvayət edirlər ki, məzkur Yefrem neçə gün bundan əqdəm paraxodla Bakıya gələrkən paraxodda neçə nəfər müsəlman da var imiş. Məqami-mübahisədə müsəlmanlar (jurnalların bərəkətindən) Allahı danmışlar. Bir neçə dəqiqədən sora bir bərk külək başlayıb paraxodu qərç edir, yəni Allaha şərək qərar verənlərin cəzasını verir. Erməni Yefremin bu rəvayətini hamı təsdiq eləyir, amma bir neçə təzə oxumuşlar başlayıblar ki, belə şey ola bilməz, odur ki, gözlərinə döndüyüm Bakı milyonçuları dəxi bundan sora dərəcə gedənlərə bir çürük qəpik də verməyəcəklər və buna iki səbəb var.

Əvvəla, namərdlər xalqın pulu ilə oxuyub, adam olub axırda başlayıblar ki, «ay aman, qoymayın, kapitalistlər belə gəldi, kasıblar belə getdi, filan bəhməkan».

Və ikinci də budur ki, hər bir cavan ki, gedib dərəcə oxuyur, yəqin ki, bir də məhərrəmlikdə başını yarmayacaq. Yəni müsəlmançılıqdan kənar olacaq. Amma oxuması və gedib Aşqabadda Ağa Seyid Məhəmmədin yanında bir-iki il təlim alsın, əsl müsəlman olub, gələr Bakını da işıqlandırar. And olsun ağanın kirli boynuna ki, belədir ki, belədir.

Lağlağı

FÜRSƏT

Tiflis cəmiyyəti-xeyriyyəsi tərəfindən müsəlman qardaşlara xəbər verilir ki, cəmiyyəti-xeyriyyənin sədri İbrahim ağa Vəkilov cənabları bu yavuş vaxtlarda öz qulluğundan çıxmaq istəyir. Məlum olsun ki, İbrahim ağa beş ilin müddətində nə qədər zəhmətlər ilə cəmiyyət üçün beş-altı min manat cəməm edib, amma burada qəflət edib ki, bu pulları banklarda saxlayıb, cibinə bir qəpik də qoymayıb. Xülasə, sözümlə oradadır ki, İbrahim ağa çıxandan sora onun yerinə bir özgə sədr seçmək lazım gələcək.

Bu elan ilə bərcəlu bilirik ağaları xəbər edək ki, sədrliyi qəbul eləmək fikrində olanlar fürsəti itirməsinlər və piş əzvəqt özlərinə Şeytanbazarında dəstə tutub səs hazırlasınlar ki, seçkidə sədrliyə seçilsinlər.

Bir də belə fürsət ələ düşməz.

TƏBRİZ XƏBƏRLƏRİ

1) Məhərrəm olduğuna görə Əncümən əzasından dörd nəfər rəbi əl-əvvəl ayının qürrəsinə-tək Əncümən üzvlüyündən istefa edirlər ki, bu iki ayı rövzə yerlərinə gedib pul qazanmaqdan qalmasınlar.

2) Ədliyyə bu günlər elan edib ki, şəhərdə hər nə bikar adam var, məzundur ki, gəlib şəhərdən axşama kimi əllərini dizləri üstə qoyub ədliyyədə əyləşib aydan-aya məvacibi alsın, amma bu şərt ilə ki, gərək heç danışmasın. Bu elandan sora ədliyyənin əzası çox zorlanıb, az qalır bələdiyyədən də çox olsun. Buna görə bələdiyyə ədliyyənin bu hərəkətin xoşlamayıb şiddətlə öz əzasının məvaciblərin artırmaqdadır ki, camaat şövqə gəlib bələdiyyədə üzv olmağı ədliyyədən müqəddəm bilsinlər.

3) Təbrizdə şəbüstərli Hacı Seyid Hüseyin Ağa oğlunu bu il on beş yaşına yetişməyinə görə mədrəsədən çıxardıb Məkkeyi-müəzzəməyə ziyarətə göndərdi ki, öz sağlığında oğlunun hacı olmağını görüb dünyadan nigəran getməsin.

4) Bələdiyyə əzası fəqir-füqəranın halına çox fikirlər eləyib axırda buna rəy verdilər ki, qışı xırdaca qızlar və oğlanlar ki, küçələrdə qar-palçıq üstə əyləşib dilənirlər, gecələr tulanbarda isti küllərin içində yatsınlar ki, soyuq dəyib naxoş olmasınlar.

LƏZGİ NİKAHI

Aşqabad camaatına məlum olsun ki, ləzgi əfəndiləri oxuduqları nikah dürüst deyil və hər bir kəsə vacibdir ki, bu qisim nikahları aparıb Hacı Seyid Məhəmməd ağaya təzadən oxutsun ki, şəriətə müvafiq olsun. Yoxsa xudanəkərdə bu nikahların bərəkətindən dəxi bir neçə vaxtdan sora Aşqabadda ağanın müqəddəs zürriyyətini çıxandan sora bir nəfər də halalzadə tapılmaz.

ELAN

Qəzetə və jurnal satanları döymək üçün bura ağacaları davam gətirmir. Naxçıvan mahalında Danabaş kəndinin kənkizçilərində xəbər veririk ki, dəmiryol ilə Petrovsk şəhərinə nə qədər zoğal ağacı göndərə bilsələr, hər birini bir abbasıdan qəbul edə bilərəm.

Petrovskidə Mirmöhün Dərbəndi və

Molla Qəvam Axund

MÜKAFAT

Bu sənə Nobel mükafatına nail olanların əksəri islam olmağına binaən qareini-girama bunların adlarını bildirməyi lazım görürəm.

Yayıcı mollaları...	Rəzalətdə
Sipəhdari-əzəm...	Qeyrətdə
Sərdar Əsəd...	Şücaətdə
Eks qibleyi-aləm Məmdəli...	Səfalətdə
Seyid Əbdüləhəb xan həzrətləri...	Səxavətdə
Mizançı Baba Murad...	Həmaqətdə
Zaqafqaz seminariyasının elmi-ilahi müəllimi...	Dəyanətdə
Qaraqoyunlu Molla Nəsir bəy və iranlı Hacı Həkim...	Təbabətdə
Purişkeviç və ikinci Markov...	Ədalətdə
Niyazi və Ənvər bəylər...	Nəcəbətdə
Səttar xan və Bağır xan həzrətləri...	Cəsarətdə
Qazan tatarları...	Kitabətdə
Acara müsəlmanları...	Xidmətdə
Şəki, Şirvan üləması...	Məğfirətdə
Erməni kirvələrimiz...	Zirətdə
Ümum küreyi-əzəddə mövcud islamlar...	Kəsalətdə
Üzdəniraq Amerika və yevropalılar...	Səadətdə
İnquş, Osetin, Kabardin qardaşlarımız...	Cinayətdə
Ordubad qırmızısaqqalları...	Təharətdə

GƏNCƏDƏN

«Təzə professor»

Bilmirəm nədəndirsə «Mədəli» adlı adam çox bıcıdır. Bizim təzə ikinci bir Mədəlimiz var, köhnə-pərəstlikdə şöhrət tapıbdir. Kişi hacı, ya qeyri əmidən o qədər təlim aldı ki, indi Hacı Seyid Bağır ağanı keçib olubdur professor. Mən indiyə kimi yaşamışam, müsəlmandan professor olduğunu eşitməmişəm. Əlhəmdülillah

ki, hacı, ya qeyri əminin səy və qeyrətilə bir belə professor əmələ gəldi. Professorun həll etdiyi məsələlər:

1) Hər kəs qəzetə və məcmuə oxusa məndən qeyrətlidir – deyir.

2) Məktəbə gedən uşaqlar məndən hörmətlidir – deyir.

3) Gəncədən Tövfiq məktəbini öz xərcilə güşad etdirən Hacı Əli Hüseynov laməzhəbdir – deyir.

Maşallah belə Mədəliyə.

«Ayrı xəbərlər»

Dostumuz Hacı Molla batıb, özünü ariflərə çatıb, insaf-vicdanını satıb, əqlü kamaldan çayıb, müəlliməyə çatıb, torbada pişik balaladıb. «Miy! Miy!» səsi ilə qaralar ilə ağların içində çaxnaşma düşübdür.

Kərbəlayı Keçəl

29 yanvar 1910

Molla Nəsrəddin idarəsinə:

Cənab Molla əmi! Çox təvəqqe edirəm ki, tezliklə bir molla göndərəsiniz ki, Ağdaş qiraətxanasının lap axır nəfəsidir, can verir. Ona binaən molla onun mərhum olan kimi namazın qılsın. Çünki burada hərçənd namaz molla-sı var, ancaq ki, qiraətxana namazı qeyri namaz olduğuna görə bizim mollalar bacarmırlar. Qeyri əhvalat, çoxdur ancaq ki, vaxt yoxdur, sora yazaram.

Müxlisiniz Qəlyanboğaz

ƏLMÖMİNUNƏ İXVƏTUN

Möminlər bir-birilə qardaşdırlar: həm bir Adəm övladı və həm də bir məzhəb və həm də eydi-Qədrdə əksəriyyət yekdigörilə qardaş olurlar.

Necə ki, bu gün Qədr bayramıdır, mən hər il bu vaxt Təbrizdə Səbil Əmir meydanında bir neçə adamla qardaş olurdum. Molla əmi, qulluğuna ərz eləyim ki, bağışlayasan, çünki sən Tiflisdə oturub gavur firənglərin bir-birinə əl vermələrindən başqa bir şey görmürsən, amma mənəm burada otuz-qırx məsafədə ürəyim titrəyir və təcrübənin çoxluğundan Təbrizdə Səbil Əmirin həyatını, mədrəsənin hücrətini, su anbarını, məscid dalanını, bəlxanələri, Qara Seyidin oturduğu qaranlıq mənzili, rəvaqı, rövzəni, xülasə, nə başını ağrıdım, bu günkü gündə nə qədər iyirmi yaşından az növxətlər və iyirmi beşdən çox cavanlar və yaşları qeyri məhdud qızlar və əyri qabırğa arvadların ayaqları toxunan yer varsa, hamısını görürəm. Molla əmi, elə bil ki, Molla Zeynalabdinin və Qara Seyidin və ciblərində bəyaz olan cavanların səsləri qulaqlarıma gəlir və deyirlər: Axvayətikə billahi və safahatikə vallahi və müştəhibikə tallahi və ma ərəfətü haza səmi-yəhu vallahi!

Başmağıyırıtq Xala

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə

Sünni

Şia

Rəhber